

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم جغرافیایی و برنامه ریزی

گروه جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی

امکان‌سنجی و مکان‌یابی صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما

در شهرستان کازرون

استاد راهنما:

دکتر هدایت الله نوری

استاد مشاور:

دکتر عباس امینی

پژوهشگر:

نرگس سلیمانی

آبان 1390

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات و
نوآوری‌های ناشی از تحقیق موضوع این پایان‌نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است.

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم جغرافیایی و برنامه‌ریزی

گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی

خانم نرگس سلیمانی

تحت عنوان

امکان سنجی و مکان‌یابی صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما در شهرستان کازرون

در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۳ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

امضا	با مرتبه‌ی علمی دانشیار	دکتر هدایت الله نوری	۱- استاد راهنما
امضا	با مرتبه علمی استادیار	دکتر عباس امینی	۲- استاد مشاور
امضا	با مرتبه‌ی علمی استادیار	دکتر احمد تقدیسی	۳- استاد داخل گروه
امضا	با مرتبه‌ی علمی استادیار	دکتر حسین صرامی	۴- استاد خارج از گروه

امضای مدیر گروه

تقدیر و تشکر

حمد و تعظیم خدایی را سزااست که منتش زیاد است و نعمتش بس فراوان ، خدایی که رحمتش بر غضبش

پیشی گرفته و کلماتش به سرحد کمال رسیده ، اراده‌اش در همه چیز نافذ است و حکمتش همگان را فراگیر .

حال که به لطف خدا این پژوهش با موفقیت به پایان رسیده، بر خود لازم می‌دانم از استاد بزرگوارم جناب

آقای دکتر هدایت‌الله نوری که با راهنمایی‌های ارزنده و دلسوزانه و حمایت‌های بی‌دریغ خود در تمامی طول

مسیر مرا پشتیبانی و همراهی نمودند کمال سپاسگزاری را داشته باشم. همچنین از استاد محترم جناب آقای دکتر

عباس امینی که در مقام استاد مشاور با صبر و شکیبایی، با ارائه راهنمایی‌ها و نکته‌سنجی‌های ارزنده در تدوین و

تکمیل این پژوهش مرا یاری دادند کمال تشکر و قدر دانی را داشته باشم.

همچنین جا دارد در این مختصر کلام از زحمات و حمایت‌های خانواده عزیزم کمال تشکر را داشته باشم و

زحمات بی‌شائبه آنها را ارج نهم و تشکر ویژه‌ای داشته باشم از خانواده محترم دوست عزیزم خانم دکتر زهرا

سلطانی که همواره مرا مورد لطف بی‌نهایت خود قرار داده‌اند. علاوه بر این از تمامی دوستان عزیزم که به نحوی

در انجام این پایان نامه مرا یاری دادند خانم مریم قانع، زهرا و ثنا سلطانی، فروغ گشتیل، مرضیه قنبری، زری

قاسمیان، راضیه طهماسبی پور و آقای اصغر آوریده تشکر و قدردانی نمایم.

تقدیرم به پدر و مادر عزیزم

مهربان فرشته‌های ملک ناب باور بودن، لذت و غرور داشتن، حسارت خواستن، عظمت
رسیدن و تمام تجربه‌های کیتا و زیبایینها مدیون حضور و برآیند است.

و برادران و خواهران عزیزم

که دوستشان دارم

چکیده

امروزه صنایع تبدیلی و تکمیلی و به تبع آن فرآوری محصولات بخش مهمی از فرایند تولید در بخش کشاورزی را تشکیل می‌دهد. فرآوری از یک سو ارزش افزوده محصولات اولیه را ارتقاء می‌دهد و از سوی دیگر مازاد تولید را با استفاده از تکنولوژی مدرن به سود تبدیل می‌کند. گذشته از این ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، با توجه به استفاده از امکانات و قابلیت‌های موجود در روستاها، نقش مؤثری در توسعه روستایی ایفا می‌کند. شهرستان کازرون به دلیل تنوع اقلیمی دارای قابلیت‌های فراوانی در تولید همزمان محصولات سردسیری و گرمسیری می‌باشد. یکی از محصولات عمده این شهرستان خرما است که با تولید سالانه ۳۰ هزار تن حدود ۲۶ درصد از تولید خرما استان را به خود اختصاص داده است. اما به دلیل عدم دسترسی بموقع به بازار یا تأخیر در حمل‌ونقل و نبود صنایع تبدیلی و تکمیلی در جوار مراکز تولید، بخش قابل توجهی از این محصول به صورت‌های مختلف به هدر می‌رود. لذا راهبرد ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما در شهرستان کازرون با توجه به توان‌ها و پتانسیل‌های موجود در زمینه تولید محصول خرما می‌تواند به عنوان راهبردی در جهت توسعه پایدار روستایی در این منطقه باشد. در این پژوهش با بررسی میزان تولید محصول خرما در شهرستان، محاسبه میزان ضایعات، مصرف سرانه و ظرفیت صنایع موجود، مازاد تولید و میزان تولید قابل فرآوری خرما جهت ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی جدید و گسترش جریان فرآوری صنعتی این محصول در سطح شهرستان مورد ارزیابی قرار گرفته است. در ادامه برای تعیین مکان بهینه جهت استقرار صنایع جدید در منطقه مدل تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP) مورد استفاده قرار گرفته است. داده‌های مورد نیاز با طراحی پرسشنامه مناسب و تکمیل آن از طریق مصاحبه با کارشناسان جهاد کشاورزی و صنایع روستایی شهرستان جمع‌آوری شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای Excel و Expert Choice و برای ترسیم نقشه‌ها از نرم‌افزار ARC GIS بهره‌بر گرفته شده است. بر اساس نتایج حاصل، بیشترین میزان اهمیت نسبی در بین شاخص‌های ارزیابی اولویت مکانی صنایع تبدیلی، به ترتیب مربوط به شاخص‌های دسترسی به مواد اولیه، سودآوری اقتصادی، دسترسی به شبکه حمل‌ونقل، منابع انرژی، شرایط جغرافیایی، قیمت زمین و نیروی کار بدست آمد. در نهایت بهترین اولویت‌های مکانی برای صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما در سطح شهرستان کازرون بر اساس شاخص‌های فوق به ترتیب برای بخش خشت، بخش مرکزی و بخش کنار تخته و کمارج بطور مشترک، جره و بالاده، چنار شاه‌یجان و کوهمره در بین بخش‌های ششگانه شهرستان مشخص گردید.

واژه‌های کلیدی: امکان‌سنجی، خرما، شهرستان کازرون، صنایع تبدیلی و تکمیلی، فرآیند تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP)، مکان‌یابی.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول کلیات طرح تحقیق

1	مقدمه
2	1-1- شرح و بیان مسأله پژوهشی
3	2-1- اهمیت و ارزش تحقیق
4	3-1- پیشینه تحقیق
4	1-3-1- پژوهش های خارجی
5	2-3-1- پژوهش های داخلی
7	4-1- اهداف تحقیق
7	5-1- فرضیات و سوالات تحقیق
7	6-1- روش تحقیق
8	7-1- مشکلات و محدودیت های تحقیق
8	8-1- کاربرد نتایج تحقیق

فصل دوم: مفاهیم، مبانی نظری و روش شناسی تحقیق

9	مقدمه
9	1-2- تعریف صنعت
10	1-1-1- انواع طبقه بندی صنعت
10	2-1-2- صنایع روستایی
11	3-1-2- صنایع کوچک
12	4-1-2- صنایع دستی
12	5-1-2- صنایع کشاورزی
13	1-5-1-1- صنایع فرآوری کشاورزی
13	2-5-1-2- صنایع تبدیلی و تکمیلی
14	3-5-1-2- طبقه بندی صنایع تبدیلی و تکمیلی
15	4-5-1-2- صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما
15	5-5-1-2- جایگاه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی
17	6-5-1-2- صنایع تبدیلی و تکمیلی و توسعه روستایی
18	7-5-1-2- مزایا و منافع حاصل از توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی در روستاهای ایران
19	8-5-1-2- مشکلات صنایع تبدیلی در ایران
20	6-1-2- مروری بر صنایع روستایی و تجارب کشورهای مختلف در زمینه صنعتی کردن روستا
20	1-6-1-2- صنایع روستایی در چین

21.....	2-6-1-2- صنایع روستایی در هند.....
22.....	3-6-1-2- صنایع روستایی در کره جنوبی.....
23.....	7-1-2- دیدگاههای مطرح در صنعت روستایی.....
26.....	8-1-2- نظریه مطرح در صنعتی شدن روستا.....
28.....	9-1-2- مکان یابی صنعتی.....
29.....	1-9-1-2- عوامل مؤثر در مکان یابی صنعتی.....
29.....	2-9-1-2- مکان یابی صنایع روستایی گامی در جهت تحقق توسعه پایدار روستایی.....
32.....	2-2- روش شناسی.....
32.....	1-2-2- روش تعیین تولیدات قابل فرآوری.....
33.....	2-2-2- روش AHP.....
33.....	1-2-2-2- معرفی روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP).....
34.....	2-2-2-2- اصول فرایند تحلیل سلسله مراتبی.....
34.....	3-2-2-2- مراحل فرآیند تحلیل سلسله مراتبی.....
35.....	4-2-2-2- مقایسات زوجی.....
36.....	5-2-2-2- استخراج اولویت گزینه ها و معیارها.....
38.....	6-2-2-2- تعیین وزن نهایی گزینه ها.....
38.....	7-2-2-2- سازگاری سیستم.....
39.....	8-2-2-2- مزایای فرآیند سلسله مراتبی.....
40.....	9-2-2-2- محدودیت روش سلسله مراتبی.....
	فصل سوم : محیط شناسی
41.....	مقدمه.....
43.....	1-3- موقعیت و وسعت شهرستان.....
44.....	2-3- ویژگی های محیط طبیعی شهرستان کازرون.....
44.....	1-2-3- زمین شناسی.....
44.....	2-2-3- توپوگرافی.....
46.....	3-2-3- خاک های شهرستان کازرون.....
47.....	1-3-2-3- ارزیابی منابع و تناسب اراضی شهرستان کازرون.....
48.....	4-2-3- کاربری اراضی.....
49.....	3-3- خصوصیات اقلیم.....
49.....	1-3-3-1- درجه حرارت.....
50.....	2-3-3-2- بارش.....
52.....	4-3-3-4- رطوبت نسبی.....

52.....	3-3-5- تبخیر.....
53.....	3-3-6- جریان بادها.....
54.....	3-3-7- طبقه بندی اقلیمی.....
55.....	3-3-8- منابع آب.....
55.....	3-3-8-1- منابع آب سطحی.....
56.....	3-3-8-2- منابع آبهای زیرزمینی.....
57.....	3-3-9- پوشش گیاهی و زندگی جانوری.....
58.....	3-4-4- ویژگی های محیط اجتماعی - اقتصادی شهرستان کازرون.....
58.....	3-4-1- میزان و پراکنش جمعیت.....
59.....	3-4-2- بعد خانوار.....
60.....	3-4-3- نسبت جنسی.....
60.....	3-4-4- ساختار سنی جمعیت.....
61.....	3-4-5- پیش بینی جمعیت شهرستان کازرون.....
62.....	3-4-6- مهاجرت.....
63.....	3-4-7- اشتغال و روند تحولات آن در شهرستان.....
63.....	3-4-7-1- جمعیت فعال و شاغل.....
64.....	3-4-7-2- ترکیب اشتغال منطقه.....
66.....	3-5-5- معرفی کلی کشاورزی شهرستان کازرو.....
66.....	3-5-1- اهمیت کشاورزی.....
66.....	3-5-2- کاربری اراضی کشاورزی شهرستان کازرون.....
67.....	3-5-3- ترکیب کشت.....
69.....	3-5-4- تولیدات کشاورزی.....
69.....	3-5-4-1- محصولات سالانه زراعی.....
71.....	3-5-4-2- محصولات باغی.....

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

73.....	مقدمه.....
74.....	4-1- ارزیابی فرآیند تولید و فرآوری محصول خرما در شهرستان کازرون.....
74.....	4-1-1- جایگاه محصول خرما.....
75.....	4-1-2- وضعیت تولید خرما در شهرستان کازرون.....
77.....	4-1-3- خدمات بازاریابی خرما در شهرستان.....
79.....	4-1-4- جایگاه صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما در استان و شهرستان.....

81.....	4-1-5- ارزیابی تولید قابل فرآوری خرما در شهرستان کازرون.....
82.....	4-1-6- استقرار صنایع تبدیلی خرما در شهرستان و نتایج آن.....
83.....	4-1-7- خدمات زیربنایی برای ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما.....
85.....	4-1-8- محدودیت ها و موانع صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما در شهرستان.....
87.....	4-2-1- تعیین مکان بهینه صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما در شهرستان کازرون
87.....	4-2-1- استفاده از تکنیک AHP.....
87.....	4-2-1- تعیین هدف.....
87.....	4-2-2- شناسایی و دسته‌بندی معیارها و مکان‌ها (گزینه‌ها) مؤثر در مکان‌یابی صنایع تبدیلی خرما در شهرستان کازرون.....
90.....	4-2-3- مقایسه زوجی معیارها با هم و گزینه‌ها با معیارها.....
93.....	4-2-4- وزن نهایی معیارهای مورد مطالعه.....
94.....	4-2-5- مقایسه گزینه‌ها از نظر معیار شرایط جغرافیایی.....
95.....	4-2-6- مقایسه گزینه‌ها از نظر معیار دسترسی به مواد اولیه.....
97.....	4-2-7- مقایسه گزینه‌ها از نظر معیار دسترسی به شبکه حمل‌ونقل.....
98.....	4-2-8- مقایسه گزینه‌ها از نظر معیار قیمت زمین.....
100.....	4-2-9- مقایسه گزینه‌ها از نظر معیار سودآوری اقتصادی.....
101.....	4-2-10- مقایسه گزینه‌ها از نظر معیار دسترسی به منابع انرژی.....
103.....	4-2-11- مقایسه گزینه‌ها از نظر معیار دسترسی به نیروی کار.....
104.....	4-2-12- وزن نهایی گزینه‌ها نسبت به معیارهای مورد مطالعه.....
106.....	4-2-13- تعیین اولویت نهایی.....

فصل پنجم: خلاصه، نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات

108.....	5-1- خلاصه مطالب.....
114.....	5-2- نتیجه‌گیری.....
116.....	5-3- پیشنهادات.....
118.....	پیوست.....
122.....	منابع و مأخذ.....

فهرست شکل‌ها

عنوان	صفحه
شکل شماره (2-1): تفاوت صنایع کوچک - کارگاهی و صنایع بزرگ.....	11
شکل شماره (2-2): جابجایی و عرضه نیروی کار از بخش کشاورزی به صنایع روستایی.....	25
شکل شماره (3-1): موقعیت سیاسی شهرستان کازرون.....	43
شکل شماره (3-2): زمین شناسی شهرستان کازرون.....	46
شکل شماره (3-3): منابع اراضی شهرستان کازرون.....	47
شکل شماره (3-4): کاربری و پوشش اراضی شهرستان کازرون.....	48
شکل شماره (3-5): میانگین، حداقل و حداکثر دمای کازرون در سال (1389).....	49
شکل شماره (3-6): منحنی همدمای شهرستان کازرون.....	50
شکل شماره (3-7): تغییرات ماهانه بارش در ایستگاه کازرون (1389).....	51
شکل شماره (3-8): منحنی هم بارش شهرستان کازرون.....	51
شکل شماره (3-9): تغییرات ماهانه رطوبت نسبی در ایستگاه کازرون (1389).....	52
شکل شماره (3-10): تغییرات ماهانه تبخیر و بارش در ایستگاه کازرون (1389).....	53
شکل شماره (3-11): طبقه بندی اقلیمی شهرستان کازرون.....	54
شکل شماره (3-12): پراکندگی و توزیع آب‌های سطحی شهرستان کازرون.....	56
شکل شماره (3-13): ترکیب اشتغال در بخش‌های عمده اقتصادی شهرستان (1375-1385).....	65
شکل شماره (3-14): کاربری اراضی کشاورزی در شهرستان کازرون در سال زراعی 1388-1389.....	67
شکل شماره (3-15): میزان تولید محصولات زراعی شهرستان در سال زراعی 1388-1389.....	70
شکل شماره (3-16): میزان تولید محصولات باغی شهرستان در سال زراعی 1388-1389.....	71
شکل شماره (4-1): شهرستان‌های خرماخیز استان فارس.....	74
شکل شماره (4-2): تصویر ماهواره‌ای از سطح زیرکشت خرما در شهرستان کازرون.....	75
شکل شماره (4-3): سطح زیرکشت خرما در شهرستان کازرون طی سال‌های (1382-1389).....	76
شکل شماره (4-5): میزان تولید خرما در شهرستان کازرون طی سال‌های (1382-1389).....	77
شکل شماره (4-6): مسیر بازاریابی خرما در شهرستان کازرون.....	85
شکل شماره (4-7): ساختار درخت تصمیم‌گیری در مدل AHP برای مکان‌یابی صنایع تبدیلی خرما بخش‌های ششگانه شهرستان کازرون.....	89
شکل شماره (4-8): وزن نهایی معیارها مؤثر در مکان‌یابی صنایع تبدیلی خرما در شهرستان کازرون.....	93
شکل شماره (4-9): وزن نهایی گزینه‌ها نسبت به معیار شرایط جغرافیایی.....	94
شکل شماره (4-10): اولویت‌بندی بخش‌های ششگانه کازرون نسبت به معیار شرایط جغرافیایی.....	95

- شکل شماره (4-11): وزن نهایی گزینه‌ها نسبت به معیار دسترسی به مواد اولیه..... 96
- شکل شماره (4-12): اولویت‌بندی بخش‌های ششگانه کازرون نسبت به معیار دسترسی به مواد اولیه..... 96
- شکل شماره (4-13): وزن نهایی گزینه‌ها نسبت به معیار دسترسی به شبکه حمل و نقل 97
- شکل شماره (4-14): اولویت‌بندی بخش‌های ششگانه کازرون نسبت به معیار دسترسی به شبکه حمل و نقل..... 98
- شکل شماره (4-15): وزن نهایی گزینه‌ها نسبت به معیار قیمت زمین..... 99
- شکل شماره (4-16): اولویت‌بندی بخش‌های ششگانه کازرون نسبت به معیار قیمت زمین..... 99
- شکل شماره (4-17): وزن نهایی گزینه‌ها نسبت به معیار سودآوری اقتصادی..... 100
- شکل شماره (4-18): اولویت‌بندی بخش‌های ششگانه کازرون نسبت به معیار سودآوری اقتصاد..... 101
- شکل شماره (4-19): وزن نهایی گزینه‌ها نسبت به معیار دسترسی به منابع انرژی..... 102
- شکل شماره (4-20): اولویت‌بندی بخش‌های ششگانه کازرون نسبت به معیار منابع انرژی..... 102
- شکل شماره (4-21): وزن نهایی گزینه‌ها نسبت به معیار نیروی کار..... 103
- شکل شماره (4-22): اولویت‌بندی بخش‌های ششگانه کازرون نسبت به معیار نیروی کار 104
- شکل شماره (4-23): وزن نهایی گزینه‌ها نسبت به معیارهای مورد مطالعه..... 105
- شکل شماره (4-24): امتیاز نهایی گزینه نسبت به معیارهای مورد مطالعه جهت اولویت‌یابی مکانی صنایع تبدیلی خرما..... 107
- شکل شماره (4-25): اولویت مکانی بخش‌های شهرستان کازرون جهت استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما..... 107

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول شماره (2- 1): وضعیت صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در ایران (1388) 12.....	17
جدول شماره (2- 2): عوامل تأثیر گذار در مکان‌یابی صنایع و چگونگی دسترسی به اطلاعات 30	30
جدول شماره (2- 3): جدول 9 کمیته ساعتی (مقیاس‌های عددی مقایسه دو به دویی معیارها) 35	35
جدول شماره (3- 1): تقسیم بندی سیاسی شهرستان کازرون برحسب (بخش، شهر، دهستان، آبادی).....	43
جدول شماره (3- 2): نرخ رشد جمعیت در کشور، استان فارس، شهرستان کازرون.....	59
جدول شماره (3-3): مقایسه تغییرات بعد خانوار در شهرستان و استان به تفکیک نقاط شهری و روستایی(1375 - 1385)	59
جدول شماره (3- 4): مقایسه نسبت جنسی استان فارس و شهرستان کازرون.....	60
جدول شماره (3- 5): مقایسه گروه‌های سنی در شهرستان و استان (1375 - 1385).....	61
جدول شماره (3- 6) : نرخ فعالیت عمومی در شهرستان کازرون و استان فارس.....	63
جدول شماره (3- 7): نرخ اشتغال در شهرستان کازرون و مقایسه آن با استان فارس.....	63
جدول شماره (3- 8): فعالان اقتصادی ده ساله و بیشتر به تفکیک شاغل و بیکار شهرستان و استان.....	64
جدول شماره (3- 9): توزیع شاغلین در بخش‌های عمده اقتصادی در استان و شهرستان.....	65
جدول شماره (3- 10): کاربری اراضی کشاورزی در شهرستان کازرون در سال زراعی (1389 - 1388).....	66
جدول شماره (3- 11): سطح و ترکیب کلی کشت محصولات سالانه زراعی و باغی در سال زراعی 1389 - 1388.....	68
جدول شماره (3- 12): سطح زیرکشت محصولات عمده زراعی به تفکیک کشور، استان و شهرستان (1389-1388).....	68
جدول شماره (3- 13): سطح زیرکشت محصولات عمده باغی به تفکیک کشور، استان و شهرستان (1389-1388).....	69
جدول شماره (3- 14): تولید محصولات سالانه زراعی و باغی شهرستان در سال زراعی 1389 - 1388.....	70
جدول شماره (3- 15): میزان تولید محصولات عمده زراعی به تفکیک کشور، استان و شهرستان (1389-1388).....	71
جدول شماره (3- 16): میزان تولید محصولات عمده باغی به تفکیک کشور، استان و شهرستان (1389 - 1388).....	72

جدول شماره (4-1): وضعیت سطح زیر کشت و تولید خرما در کشور،	
74..... استان فارس، شهرستان کازرون.....	
جدول شماره (4-2): سطح زیر کشت، تولید و عملکرد خرما در شهرستان کازرون	
76..... طی سال‌های (1382-1389).....	
79..... جدول شماره (4-3): جایگاه صنایع تبدیلی و تکمیلی در کل صنایع استان.....	
80..... جدول شماره (4-4): جایگاه صنایع تبدیلی و تکمیلی در کل صنایع استان.....	
80..... جدول شماره (4-5): مقایسه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در استان و شهرستان.....	
81..... جدول شماره (4-6): وضعیت صنایع تبدیلی و تکمیلی باغی و خرما در استان و شهرستان.....	
82..... جدول شماره (4-7): وضعیت تولید، فرآوری و مازاد مصرف محصول خرما در شهرستان کازرون.....	
جدول شماره (4-8): نمونه‌ای از ماتریس مقایسه زوجی معیارها مورد مطالعه در مکان‌یابی صنایع تبدیلی	
90..... و تکمیلی خرما شهرستان کازرون.....	
جدول شماره (4-9): نمونه‌ای از ماتریس مقایسه زوجی گزینه‌ها از نظر معیار دسترسی به مواد اولیه.	
90.....	
جدول شماره (4-10): نمونه‌ای از ماتریس نرمال شده مقایسه معیارها با هم.....	
91.....	
جدول شماره (4-11): نمونه‌ای از ماتریس نرمال شده مقایسه گزینه‌ها با	
91..... معیار دسترسی به مواد اولیه.....	
جدول شماره (4-12): میانگین هندسی مقایسه معیارها با هم.....	
92.....	
جدول شماره (4-13): میانگین مقایسه گزینه با معیار شرایط جغرافیایی.....	
92.....	
جدول شماره (4-14): وزن نهایی و اولویت بندی معیارها مؤثر در مکان‌یابی	
93..... صنایع تبدیلی خرما در شهرستان کازرون.....	
جدول شماره (4-15): وزن نهایی و اولویت بندی بخش‌های ششگانه کازرون نسبت به معیار	
94..... شرایط جغرافیایی.....	
جدول شماره (4-16): وزن نهایی و اولویت بندی بخش‌های ششگانه کازرون نسبت به معیار	
95..... دسترسی به مواد اولیه.....	
جدول شماره (4-17): وزن نهایی و اولویت بندی بخش‌های ششگانه کازرون نسبت به معیار	
97..... دسترسی به شبکه حمل و نقل.....	
جدول شماره (4-18): وزن نهایی و اولویت بندی بخش‌های ششگانه کازرون	
98..... نسبت به معیار قیمت زمین.....	

صفحه	عنوان
100	جدول شماره (4-19): وزن نهایی و اولویت بندی بخش های ششگانه کازرون نسبت به معیار سودآوری اقتصادی.....
101	جدول شماره (4-20): وزن نهایی و اولویت بندی بخش های ششگانه کازرون نسبت به معیار منابع انرژی.....
103	جدول شماره (4-21): وزن نهایی و اولویت بندی بخش های ششگانه کازرون نسبت به معیار نیروی کار.....
105	جدول شماره (4-22): وزن نهایی گزینه ها نسبت به معیارهای مورد مطالعه.....
106	جدول شماره (4-23): امتیاز نهایی گزینه ها جهت اولویت یابی مکانی صنایع تبدیلی خرما.....

پیشگفتار

بخش کشاورزی یکی از بخش های مهم و توانای اقتصاد کشور ما محسوب می شود. اما، عدم توسعه این بخش منجر به مهاجرت های بی رویه روستاییان به شهرها، بیکاری فزاینده و خصوصاً بیکاری پنهان، تشدید فقر و در نهایت به مخاطره افتادن امنیت غذایی می شود. امروزه یکی از مهمترین روش های توسعه اشتغال و افزایش درآمدهای بخش کشاورزی در مناطق روستایی، ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی این بخش است. صنعتی شدن کشاورزی و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی، دارای ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر می باشند به طوری که نوع جدیدی از صنعت برای دست-یابی به توسعه پایدار، بالاخص توسعه مناطق روستایی، به وجود می آورد. صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در جلوگیری از ضایعات محصولات کشاورزی، ایجاد ارزش افزوده در بخش کشاورزی، افزایش سطح درآمد روستاییان، بالا بردن بهره وری بخش کشاورزی و افزایش سهم اشتغال صنعتی در مناطق روستایی و نیز به عنوان جزئی از فرآیند توسعه روستایی ایفای نقش

می کند. این صنایع در فرآیند توسعه کشور نقش کلیدی داشته و توجه بیشتر به آن، تسریع در رشد و توسعه کشاورزی و اقتصادی کشور را در پی خواهد داشت.

شهرستان کازرون یکی از شهرستان های استان فارس است که از لحاظ تولید خرما در سطح استان جایگاه ویژه ای دارا است. به گونه ای که بیشتر روستاییان این شهرستان درآمد خود را از راه تولید و فروش خرما بدست می آورند. اما به دلیل عدم دسترسی به بازار یا تأخیر در حمل و نقل و نبود صنایع تبدیلی و تکمیلی در جوار مراکز تولید بخش قابل توجهی از این محصول به صورت های مختلف به هدر می رود. لذا راهبرد ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما در شهرستان کازرون با توجه به توان ها و پتانسیل های موجود در زمینه تولید محصول خرما می تواند هم سطح تولید این محصول را ارتقا بخشد و هم باعث بهبود درآمدها و ایجاد اشتغال گردد. و به عنوان راهبردی در جهت توسعه پایدار روستایی در منطقه باشد.

این پژوهش در نظر دارد با توجه به پتانسیل های منطقه در زمینه تولید خرما، میزان تولید قابل فرآوری این محصول را جهت ایجاد صنایع تبدیلی آن بدست آورده و بر اساس آن مکان مناسب را برای استقرار این صنایع انتخاب نماید.

فصل بندی رساله به این شرح است:

فصل اول: ویژگی های کلی تحقیق و چارچوب آن مشخص می شود و مروری دارد بر اهمیت تحقیق، پیشینه موضوع اهداف تحقیق، روش تحقیق، فرضیه ها و سوالات مطرح در تحقیق.

فصل دوم: مبانی نظری، تعاریف و مفاهیم اساسی و روش شناسی تحقیق مطرح می شود و مروری دارد بر تجارب کشورهای چین، هند و کره جنوبی در زمینه صنعتی کردن روستاها، همچنین معرفی روش تعیین تولید قابل فرآوری و روش AHP و مراحل انجام کار.

فصل سوم: ویژگی های محیط طبیعی، اجتماعی و اقتصادی و کشاورزی شهرستان کازرون معرفی شده است.

فصل چهارم: به ارزیابی تولید قابل فرآوری محصول خرما در شهرستان پرداخته است، و میزان ضایعات، سرانه مصرف، تولید مازاد، ظرفیت صنایع موجود و میزان تولید قابل فرآوری این محصول را جهت ایجاد صنایع تبدیلی آن در شهرستان کازرون بررسی شده است. و سپس به تجزیه و تحلیل داده‌ها بر اساس روش AHP پرداخته و مراحل انجام کار و شیوه تجزیه و تحلیل داده‌ها تشریح و در نهایت مکان مناسب برای استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما در منطقه انتخاب شده است.

فصل پنجم: جمع‌بندی، نتیجه‌گیری و پیشنهادات ارائه شده است

فصل اول

کلیات طرح تحقیق

مقدمه

علی‌رغم تمام تحولات تکنولوژیکی، پیشرفته‌ترین کشورهای صنعتی، توسعه بخش کشاورزی را نه تنها مکمل بخش صنعت می‌دانند بلکه اهمیت تولید غذا را در پیوند با امنیت ملی خود نیز ارزیابی می‌نمایند. در کشور ما علاوه بر اینکه توسعه صنعتی نسبتی با روندی که در دنیا صورت می‌گیرد ندارد از ارتباط آن با بخش کشاورزی نیز غفلت شده است.

با توجه به امکانات وسیع ایران برخوردار از تنوع شرایط آب و هوایی و امکان تولید تقریباً تمامی انواع محصولات مناطق معتدل، نیمه گرمسیری و گرمسیری و همچنین کیفیت بالای محصولات تولیدی آن موجب شده است تا ایران یکی از پنج کشور جهان باشد که در تولید حدود ۲۰ محصول کشاورزی جزء تولیدکنندگان عمده باشد. این در حالی است که از تمامی امکانات (اراضی قابل کشت و آب قابل استحصال) نیز استفاده نمی‌شود. در حالی که صنایع تبدیلی و تکمیلی به دلیل به کارگیری محصولات کشاورزی به عنوان مواد اولیه می‌تواند عاملی برای استفاده بهتر از این محصولات تلقی گردد.